

Сталінські КАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО

№ 9 (805) | П'ятниця, 18 березня 1955 р. | Ціна 20 к.

ПРО ПРОВЕДЕННЯ В СРСР КАМПАНІЇ ПО ЗБИРАННЮ ПІДПИСІВ ПІД ЗВЕРНЕННЯМ ВСЕСВІТНЬОЇ РАДИ МИРУ ПРОТИ ЗАГРОЗИ АТОМНОЇ ВІЙНИ

Резолюція пленуму Радянського комітету захисту миру

Пленум Радянського комітету захисту миру висловлює повне схвалення і підтримує рішення розширеного засідання Бюро Всесвітньої Ради Миру, що відбулося 17 — 19 січня ц. р. у Відні, бо ці рішення відповідають життєвим інтересам всіх миролюбних народів.

Всесвітня Рада Миру закликала всі народи Європи боротися проти відродження мілітаризму в Західній Німеччині. Радянські люди разом з усіма народами Європи сповнені рішучості перешкодити створенню німецького вермахту, добитись мирного об'єднання Німеччини і гарантувати міцну колективну безпеку в Європі.

У Зверненні Всесвітньої Ради Миру проти підготовки атомної війни виявлена воля всіх миролюбних народів, людей різних національностей, різних політичних поглядів і переконань, об'єднаних одним прагненням зберегти мир, захистити людство від атомної війни.

Радянські люди — вірні поборники миру, твердо вступають за заборону атомної та інших видів зброї масового знищення, за загальне скорочення звичайних озброєнь і встановлення ефективного міжнародного контролю за проведенням у життя цих заходів. У 1950 році все доросле населення Радянського Союзу поставило свої підписи під Стокгольмською відозвою про заборону атомної зброї.

Борючись за ослаблення міжнародної напруженості, проти розв'язування атомної війни, Радянський Союз політиці диктату і атомного шантажу протиставить свою політику мирного співіснування різних держав, політику дружби і взаєморозуміння між народами, яка знайшла свій яскравий вияв в Декларації Верховної Ради СРСР від 9 лютого 1955 року, зверненій до всіх народів і парламентів.

Атомна енергія повинна бути поставлена на службу миру і процвітання людства. Радянський Союз являє приклад використання атомної енергії в мирних цілях. Всі радянські люди з великим задоволенням зустріли рішення свого уряду про готовність передати іншим державам науково-технічний досвід в галузі мирного використання атомної енергії.

Радянський народ не боїться атомного шантажу і погроз американських агресорів, і висловлює тверду впевненість в тому, що й інші миролюбні народи не дадуть залякати себе паліям війни.

Радянські люди вступають за заборону атомної зброї і припинення її виробництва тому, що вони хочуть захистити людство від тих нещастя, які несе атомна війна.

Пленум Радянського комітету захисту миру вважає необхідним почати з 1 квітня ц. р. в СРСР кампанію по збиранню підписів під Зверненням Всесвітньої Ради Миру проти підготовки атомної війни.

Пленум з глибоким задоволенням приймає заяви ВЦРПС, Академії наук СРСР, Спілки радянських письменників, Антифашистського комітету радянських жінок, Антифашистського комітету радянської молоді та інших радянських громадських організацій, а також багатьох діячів культури, науки, мистецтва, робітників, колгоспників, представників різних релігійних культів, які підтримали Звернення Всесвітньої Ради Миру проти підготовки атомної війни.

Пленум висловлює глибоку впевненість у тому, що всі радянські люди, як один чоловік, відгукнуться на заклик Радянського комітету захисту миру і поставлять свої підписи під Зверненням Всесвітньої Ради Миру, підкріплюючи це своє волевиявлення новими трудовими успіхами в ім'я дальшого процвітання нашої Радянської Батьківщини.

Як ніколи згуртований навколо Радянського уряду і Комуністичної партії, радянський народ твердою ходою йтиме і далі вперед дорогою миру.

Народи, кровно зацікавлені в тривалому і загальному мирі, доб'ються заборони атомної зброї і припинення її виробництва. Атомна енергія повинна і буде служити мирним цілям і прогресові людства.

Темні сили, які намагаються розв'язати атомну війну, будуть змушені відступити. Народи доб'ються цього. Справа миру — справедлива справа. Вона здобуде перемогу!

Університетський тиждець

НА КОНФЕРЕНЦІЮ В МОСКВУ

З 19 по 21 березня в Москві відбудеться Всесоюзна конференція студентів-археологів. В конференції візьмуть участь студенти-археологи Московського, Ленінградського, Харківського, Воронежського, Молотовського, Ташкентського та інших університетів країни.

Від нашого університету на конференцію з своїми доповідями йдуть студенти історичного факультету А. Лесков і В. Кадеев.

Студент п'ятого курсу А. Лесков влітку 1954 р. брав участь в роботі експедиції Кримського філіалу Академії наук УРСР. Його доповідь «Сьомий Сімферопольський курган, розкопки 1954 року» — побудована на власних дослідженнях.

Доповідь студента четвертого курсу В. Кадеева «Слов'янські гончарні і клейма Харківщини» побудована на неопублікованих матеріалах музею археології ХДУ та ін.

Делегати везуть з собою на конференцію також доповіді студентів III курсу істфаку Е. Черепанової і Л. Сотніка.

М. МОСКОВИЧ.

До 50-річчя першої російської революції

ТЕОРЕТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ НА ГЕОГРАФІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ

5 березня на 2 курсі географічного факультету відбулася конференція, присвячена 50-річчю першої російської революції. Доповіді зробили студенти тт. Бабакіна, Чичкало, Гребенюк. З співповідями виступили тт. Садовська, Колісник, Холоп.

Конференція пройшла на високому ідейно-теоретичному рівні. Виступаючі добре підготувалися до конференції, використавши при цьому багато різноманітної літератури.

Після доповідей почалося обговорення, в якому взяло участь багато студентів.

8 березня така конференція відбулася на I курсі географічного факультету.

О. БОЙКО, Т. ЯЦЕНКО,
студенти географічного факультету.

НА КАФЕДРАХ УНІВЕРСИТЕТУ

В БОРОТЬБІ ЗА ПРОДОВЖЕННЯ ЖИТТЯ

Цікаву і багатогранну роботу проводять кафедри біохімії (зав. кафедрою проф. І. М. Буланкін) та фізіології тварин (зав. кафедрою проф. В. М. Нікітін), діяльність яких спрямована до досягнення великої і благородної мети — продовження людського життя.

Спіраючись на роботи видатних вітчизняних вчених І. І. Мечнікова, І. П. Павлова і їх учнів, які приділяли багато уваги вивченню проблеми боротьби з передчасним старінням, кафедра фізіології тварин разом з кафедрою біохімії працюють над розробленням цілком нової галузі фізіолого-біохімічної науки — вікової фізіології і біохімії. Створення цієї галузі нерозривно пов'язано з науковою творчістю видатного радянського вченого, члена-кореспондента АН УРСР, проф. О. В. Нагорного, який своїми дослідженнями вніс великий вклад у заснування і розвиток онтофізіології, науки, яка охоплює закономірності всього життєвого циклу цілісного тваринного організму, від його зародження до смерті.

Сучасна вікова фізіологія і біохімія працює над створенням цілісної картини вікових змін біохімізму, структури і функцій тваринного організму, яка всебічно охоплює всі етапи його розвитку від зародження до смерті.

Велике значення надається встановленню основних провідних факторів, що ведуть до смерті організму, які визначають зміну етапів вікового розвитку від стадії прогресивного розвитку до стадії глибокого регресу.

На основі цього відшукуються шляхи впливу на тваринний організм, впливу, який веде до продовження життя.

Вікова фізіологія і біохімія покликана створити дійову повноцінну картину перш за все організму вищих тварин на основі мічурінського вчення про єдність організму і середовища і павлівського вчення про нервізм.

Внаслідок досліджень, що проводяться на кафедрі фізіології тварин і кафедрі біохімії, вдалося встановити, що вирішальним фактором в процесі старіння є не стільки зміни в розпаді живої речовини, скільки зміни в її побудові. В основі останнього лежать вікові зміни особливих білкових речовин, так званих нуклеопротеїдів, і утворених ними систем. Ці зміни, не лише кількісні, але й якісні, були детально вивчені внаслідок досліджень, проведених професором І. М. Буланкіним та його співробітниками.

В процесі дослідження вікових змін регуляції організму нервовою системою, що проводилися на кафедрі фізіології тварин, вдалося встановити, що нервова система в ранньому віці недостатньо володіє багатьма процесами організму, а з наближенням старості її вплив різко зменшується. Зараз наукові співробітники обох кафедр працюють над дослідженням впливу на організм різного віку з метою підвищення їх життєдіяльності і продовження їх життя.

М. ВАСИЛЕНКО.

МАЙБУТНІ ТУРИСТИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ПОХОДІВ

Кожного літа численні групи студентів університету вирушають у туристські подорожі по нашій неосяжній Батьківщині. Всі вони задалегідь проходять відповідну теоретичну і практичну підготовку.

Днями відбувся перший семінар на значок «Турист СРСР». Влітку 1955 року, студенти, які пройдуть курс необхідної підготовки на цих семінарах побувають в туристських походах в Криму, на Кавказі, Уралі, Алтаї, в Середній Азії.

На дистанції

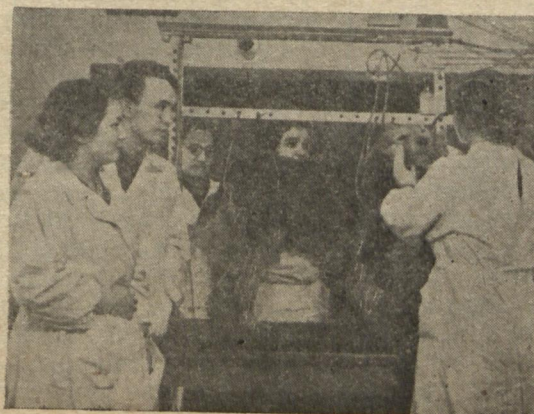
7—11 березня проходили міжфакультетські змагання з марш-броску. В програмі змагань — марш-бросок на дистанцію 10 км, під час якого учасники повинні були стріляти в ціль з дрібнокаліберної гвинтівки. У змаганнях взяло участь 10 команд. І місце зайняла команда фізіологічного факультету, 2 — команда біологічного факультету, 3 — спортсмени історичного факультету.

20-го березня відбулися міжфакультетські змагання на особисту першість з марш-броску. Учасники, що досягнули кращих результатів, увійдуть до складу збірної команди університету, яка візьме участь у міських змаганнях на першість вузів з цього виду спорту.

Гурток телеграфістів

Бюро Добровільного товариства сприяння армії, авіації і флоту хімічного факультету організувало гурток телеграфістів. Керує гуртком студент I курсу хімфаку т. Попов. Гурток ставить своїм завданням вивчення азбуки Морзе, матеріальної частини телеграфного обладнання.

А. БУЧІЛЬОВ.

На фото: На кафедрі фізіології тварин ХДУ. Досліди з умовних рефлексів з травлення проводять асистент Е. Е. Сафонова. Праворуч — студенти IV курсу на великому практикумі з Фотом В. Кулішова.

Молодий спеціаліст повинен бути не лише хорошим знавцем своєї справи, але й всебічно розвинутою і культурною людиною. У вихованні цих якостей у наших студентів велику роль поклікана відіграти партійна група, яка є спрямовуючою силою в академічній групі.

Такі серйозні завдання стоять і перед партійною групою V курсу, економічного факультету.

Зрозуміло, що з цими завданнями партійна група може успішно впоратись, якщо вона буде відчувати постійне керівництво і допомогу з боку партійного бюро факультету. Треба сказати, що партійне бюро економічного факультету (секретар тов. Билков) приділяє роботі партійних груп велику увагу.

З самого початку учебного року партбюро факультету піддало різкій критиці діяльність нашої партійної групи і звернуло особливу увагу на недостатню політиковиховну роботу і на необхідність її посилення. Члени партійного бюро тт. Билков, Червінський, Терехов часто бувають на зборах партійної групи, на комсомольських і профспілкових зборах, вносять цілий ряд конкретних пропозицій, в справі боротьби за високу успішність і трудову дисципліну на курсі.

Підсумки зимової екзаменаційної сесії показали хорошу підготовку і міцні знання наших студентів, які склали всі екзамени лише на «добре» і «відмінно». Всі комуністи групи склали екзамени лише на «відмінно» і по праву йдуть в авангарді курсу.

Комуністи групи подають повсякденну допомогу комсомольській і профспілковій організаціям, допомагають комсомольському бюро курсу своєчасно викривати недоліки і негативні явища, які ще, на жаль, трапляються в групі. Так, наприклад, студент Ярошенко, який часто з'являвся на факультетських вечорах у нетверезому ста-

ні, ображав дівчат і т. п. завдяки тому, що партійна група і комсомольський актив курсу своєчасно реагували на його поведінку, виправив свою поведінку і став прикладом в навчанні.

Зараз важливішим завданням колективу курсу є якісне і своєчасне написання дипломних робіт. Партійна група вважає своїм першим обов'язком разом з комсомольським активом постійно контролювати стан виконання цього завдання.

Слід відзначити, що комсомольське і профспілкове бюро факультету зовсім не цікавляться цією справою, очевидно вважаючи її справою «курсowego масштабу». Партійне ж бюро факультету не вказує комсомольській і профспілковій організації на необхідність контролю з їх боку за підготовкою дипломних робіт.

В роботі нашої партійної групи, однак, ще є ряд істотних недоліків. Студенти курсу рідко бувають на факультеті, зовсім відірвалися від його життя.

Партійне бюро факультету ще мало займається питанням обміну досвідом партторгів нашого факультету. А в цьому особливо відчувають потребу партторги молодших курсів, про що часто говорилося на партійних зборах. На мій погляд, ця ділянка роботи недооцінюється і партійним комітетом університету. Яскравим доказом цього є той факт, що жодного разу не був організований семінар партторгів у загальному університетському масштабі.

Необхідно посилити контроль з боку партійного комітету за роботою партійних груп, організувати обмін досвідом кращих партторгів, досягти того, щоб партійні групи стали активними борцями за підготовку висококваліфікованих радянських спеціалістів.

І. ЩЕРБАХА,
парторг V курсу економічного ф-ту.

На фото: Сталінський стипендіат, студент V курсу геологічного факультету **О. Тимошенко** працює над дипломною роботою «Геолого-петрографічний нарис Середнього Поволжжя». Фото **Е. Марделєва**.

ПО МАТЕРІАЛАХ ПРАКТИКИ

Теми дипломних робіт п'ятикурсників — економгеографів були підібрані відповідно до наукової роботи, яка зараз проводиться на кафедрі економгеографії геологічного факультету. В своїй праці п'ятикурсники в основному спираються на матеріали практики, яку вони проходили влітку 1954 року в м. Одесі та районах Одеської області.

Одразу ж після розподілу дипломних тем студенти розпочали роботу. Зараз вони працюють над основним розділом — економгеографічною характеристикою господарства вказаного району. У більшості студентів вже написаний ряд розділів дипломних робіт. Нема сумніву в тому, що такі с. В. Сол. здадуть призначені Багаломінік Трипіль Сольон до п'ятибичну тань, боти. Багаційний і зарас риторій слідже Напюмни шої гр скромн ту, що ному

повз своєч мольс а це в тові, дисци його мольс ко бу слова. На бюро зом з честь. р р де до позитивні наслідки. Нам вдалося створити міцний трудовий колектив в групі, а це, в свою чергу, допомогло перевиховати таких студентів, як т. Слюсар, який вже був якось виключений з університету. Але весь колектив групи взяв О. Слюсаря під сею відповідальність, ми звернулись за допомогою до його батьків, і він виправдав наше довір'я. Коли ми побачили, що О. Слюсар став краще читися, ми дали йому комсомольське доручення, яке він виконав. Так, завдяки

Врахувати недоліки

В кінці минулого навчального року четверокурсникам французького відділення факультету романо-германської філології були роздані теми дипломних робіт. Студенти продумали їх, проконсультувалися у своїх керівників і роз'їхалися відпочивати.

Зрозуміло, що не всі студенти займалися під час канікул своїми дипломними роботами, але більшість з них продумали їх плани, з'явилися вже деякі міркування, запитання і т. п. Але ось розпочався новий учбовий рік і... нові порядки.

Очевидно, затверджуючи теми дипломних робіт, кафедра французької мови не врахувала багатьох моментів. Так, протягом перших двох місяців був скасований ряд тем і за багатьма п'ятикурсниками без їх відома були закріплені інші теми. На справедливий заваження «потерпілих», що, мовляв, вже кінець листопада, час вже точно знати теми, можна було почути досить непевні відповіді, щось подібне до того: «що там, до 1 квітня можна ще написати і дисертацію», або «що ви влаштуєте трагедію? Напишете як-небудь...».

Таке ставлення з боку членів кафедри не могло не охолодити і самих студентів. На зборах 22 грудня 1954 року виявилось, що лише небагато з них взялися за роботу. Так, у тов. Сиромолот ще зовсім не було теми, тт. Антоненко, Макаренко, Карпенко, Дехтяренко ще жодного разу не зустрічалися зі своїми консультантами. Незабаром почалися екзамени, потім другий семестр і з ним...

нові зміни. На цей раз змінилися не теми, а консультанти.

Але час йшов, потрібні роботи. Ось тут замислилися всі — і консультанти, і студенти, і всі члени кафедри. Почався штурм дипломних робіт.

Більша частина студентів вже працює над дипломними роботами, у деяких написані окремі розділи. Частина п'ятикурсників розробляє теми, що частково висвітлювалися ними в доповідях, на засіданнях гуртків СНТ, в курсових роботах, тощо. Успішно працюють над дипломними роботами студенти тт. Лилікова, Масленнікова, Пушкарьов, Дорошенко та ін.

Але викликає тривогу стан роботи у студентів тт. Макаренко і Антоненко, які в минулому семестрі жодного разу не зустрілися з своїм консультантом, і досі їх керівникові не вдалося з'ясувати, чи взялися вони за справу.

Зрозуміло, дипломні роботи будуть написані. Але не може бути сумніву, в тому, що безвідповідальне ставлення членів кафедри до такого важливого питання, як затвердження тем і консультантів, а також пасивна споглядальна позиція, яку зайняли в цьому питанні п'ятикурсники французького відділу факультету романо-германської філології безперечно відіб'ється на якості їх дипломних робіт. Хочеться побажати, щоб і кафедра, і майбутні студенти-дипломники врахували ці недоліки в своїй роботі, що безперечно дасть позитивні наслідки.

Л. К.

Партбюро і робота п'ятикурсників

Важливе місце в багатогранній роботі партійного бюро історичного факультету займає систематична робота з дипломниками. Головним завданням в цьому напрямку є забезпечення своєчасного і якісного написання дипломних робіт.

Для здійснення цього завдання партійне бюро провело значну роботу. Так, на початку грудня партбюро разом з деканатом провело збори п'ятикурсників з питання про стан написання дипломних робіт. На зборах виступали викладачі-консультанти, що вказали на ряд недоліків в роботі, зокрема на те, що деякі п'ятикурсники не додержуються робочих планів. Ці збори відіграли важливу роль в справі мобілізації п'ятикурсників на своєчасне виконання дипломних робіт.

В кінці грудня 1954 року на засіданні партбюро була заслухана інформація парторга V курсу тов. Сихарулідзе про хід написання дипломних робіт. Партбюро створило спеціальну комісію по пере-

вірці роботи п'ятикурсників над дипломами. З її звіту з'ясувалося, що 12 студентів, (тт. Анохіна, Доценко, Колісник, Корсун, Моляко і ін.) ще не починали працювати. Партбюро рекомендувало комсомольському бюро заслухати звіти цих студентів про їх роботу.

В лютому комсомольське бюро істфаку перевіряло стан дипломних робіт і слухало на бюро це питання, а в березні партбюро знову слухатиме повідомлення парторга V курсу.

На 1 березня з 56 студентів V курсу здали в чистовиді дипломні роботи — двоє; в чернетці — 18 чоловік; по 3 розділи — 6 чоловік; по 2 розділи — 14 чоловік; по 1 розділу — 11 чоловік.

Не здали жодного розділу на перевірку консультантам 5 чоловік, серед них комуніст т. Миловидов і комсомолки тт. Ефімчук, Рудометова, Яценко, Анохіна. Партійна і комсомольська організації істфаку повинні звернути особливу увагу на цих студентів.

В. СТРУЄВ.

Школа комсомольського активу

Постійно працювати

з кожним комсомольцем

19 лютого на зборах комсомольського активу університету мені довелося почути від секретарів первинних комсомольських організацій про незлагодженість в роботі членів деяких комсомольських групових бюро. На сторінках газети я хочу поділитися досвідом роботи комсомольського бюро нашої групи.

Всім відомо, в якій мірі успіх роботи всієї комсомольської організації залежить від злагодженості в роботі членів бюро. Тому, перш за все, ми розподілили обов'язки між членами бюро. Так, наприклад, П. Тригуб відповідає за академічну успішність. В його обов'язки входить періодична пере-

вірка конспектів, виконання практичних завдань, організація допомоги відстаючим, тобто вся робота, що стосується навчання студентів.

В. Баландіна відповідає за політико-виховну роботу в групі. Вона займається організацією культурно-масових міроприємств, перевіркою підготовки студентів до політгодин, проводить індивідуальні бесіди з комсомольцями, в яких з'ясовує, чим вони цікавляться, що їм заважає в роботі і т. п.

Але кожний з нас, крім виконання своїх безпосередніх обов'язків, цікавиться життям кожного студента групи, його прагненнями, мріями і, в міру його можливостей, допомагає товаришам. Жодне нездорове явище в нашому колективі не проходить

повз своєч мольс а це в тові, дисци його мольс ко бу слова. На бюро зом з честь. р р де до позитивні наслідки. Нам вдалося створити міцний трудовий колектив в групі, а це, в свою чергу, допомогло перевиховати таких студентів, як т. Слюсар, який вже був якось виключений з університету. Але весь колектив групи взяв О. Слюсаря під сею відповідальність, ми звернулись за допомогою до його батьків, і він виправдав наше довір'я. Коли ми побачили, що О. Слюсар став краще читися, ми дали йому комсомольське доручення, яке він виконав. Так, завдяки

послідовній товариській допомозі, О. Слюсар став активним членом нашого колективу.

Велика увага на зборах активу була приділена політиковиховній роботі серед студентів. І про це хотілося б сказати декілька слів.

Відомо, що велике значення в справі політичного виховання комсомольців має виконання ними комсомольських доручень. В нашій групі введено так: перш, ніж доручати якусь справу товаришеві, ми говоримо з ним, з'ясовуємо його ставлення до неї, його організаторські здібності і можливості. При цьому ми виходимо з того, що комсомольські доручення повинні виховувати в людині любов до своєї справи, дисциплінованість і наполегливість у роботі.

Такий підхід до цього важливого питання зумовив сумлінне виконання більшістю комсомольців нашої

групи дорученої справи. З любов'ю ставляться до своєї роботи, наприклад, тт. Колісник, Лук'яченко, Калюга, Левченко, що працюють активними агітаторами і поєднують активну громадську роботу з успішним навчанням. Комсомольське бюро групи на сторінках «Сталінських кадрів» висловлює щиру подяку цим товаришам за їх сумлінну роботу і бажає їм дальших успіхів в навчанні та громадській діяльності.

Злагоджена і дружна робота нашого колективу спрямована до виховання в комсомольцях кращих рис радянської людини, активного будівника комунізму в нашій країні — високої свідомості, відданості своїй справі, почуття колективізму, дисциплінованості і наполегливості в праці та навчанні.

І. ОБЛОМЕЙ,
секретар первинної комсомольської організації другого курсу історичного факультету.

ЧОМУ НА ЦЕ НЕ РЕАГУЄ КОМСОМОЛЬСЬКА ГРУПА?

Відомо, що для набуття міцних, глибоких знань треба працювати багато і систематично. Регулярне відвідування лекцій повинно поєднуватись з наполегливою самостійною роботою студентів. Повсякчасна боротьба за зміцнення трудової дисципліни — першочергове завдання групових і факультетських комсомольських бюро.

Але деякі студенти не розуміють яке важливе значення має регулярне відвідування лекцій. Вони чомусь з перших днів занять в університеті вважають можливим пропускати лекції, або не уважно слухати їх, займаючись сторонніми справами.

Становище з відвідуванням лекцій студентами, яке створилося на першому курсі російського відділення філологічного факультету, викликає законну тривогу. Тут у цілому ряду студентів пропуски лекцій без поважних причин вже ввійшли в систе-

му. Лише за один місяць другого семестру студентки тт. Бояринцева, Власенко, Бараннік, Гук, Моргуліс, (група «А») пропустили по декілька занять.

Стало звичайним для цих студенток пропускати лекції, наприклад, з латинської мови. Якоюсь викладач тов. Сидорова, зайшовши в аудиторію, знайшла там лише... п'ять студентів. Заняття з цього предмету було зірване ще раз. І знову серед відсутніх були вищезазначені студентки.

Комсомольська група першого курсу намагалася щось зробити, щоб припинити порушення дисципліни, але питання було поставлене не принципово, справа не доведена до кінця. Комсомольське бюро факультету не контролює діяльності КСМ бюро групи в галузі зміцнення дисципліни. А слід було б.

З. ПАВЛЕНКО.

Поліпшити шефську роботу філологічного факультету

Студенти нашого університету проводять значну шефську роботу в колгоспах, на харківських підприємствах, в школах, серед робітників на будівництві університету. Лише за останній час проведено немало цінних і потрібних міроприємств — лекцій на міжнародні і науково-популярні теми, бесід, концертів художньої самодіяльності і ін. Комсомольці філологічного факультету провели в гуртожитках заводу транспортного машинобудування бесіди на теми: «Про культуру індійського народу», «Що таке імперіалізм і чому він породжує війни», «М. Островський — письменник-борець» і інші. Був організований вечір відпочинку студентів і робітників заводу.

Але, на жаль, на філологічному факультеті ще слабо подають шефську допомогу колгоспам. Ця робота проводиться не систематично, набігами.

Організація шефських міроприємств не завжди буває на відповідній висоті, що іноді приводить до зриву їх. Ось яскравий приклад. 27 лютого з фізмату дзвонять на філологічний факультет:

— Дайте завтра в колгоспі концерт — ваша черга.

Філфаківці похапцем збираються і йдуть до колгоспу. Але ні учасники концерту, ні

самі підшефні не були готові до зустрічі. В колгоспі не знайшлося навіть вільного приміщення для проведення концерту, бо гостей не чекали. Звалившись, як сніг на голову, шефи небагато зробили в колгоспі в той день і з тим повернулись до міста. І колгоспники, і шефи були незадоволені, марно витративши час. Про проведення такого міроприємства треба було подумати заздалегідь, а потім попередити колгоспників.

Цінною допомогою є та, яка подається своєчасно. Це повинен пам'ятати шефський колектив філфаку і всю свою роботу проводити у відповідності із запитами підшефних, за планом.

В колгоспі імені Сталіна в цьому семестрі філфаківці двічі вже зірвали заплановані концерти художньої самодіяльності.

Необхідно продумати також і організацію виїздів в колгоспи. Концертні бригади повинні завжди мати заздалегідь підготовлену автомашину (колгоспну чи університетську), а не виїжджати самостійно, по одному. Подібні «дрібниці» найчастіше і бувають перешкодою в налагодженні справжнього співробітництва шефів з колгоспами, яке повинно перетворитися у міцну дружбу і взаємодопомогу.

В. БОРИСОВ.

З ОСТАННЬОЇ ПОШТИ

В БОРотьбі ЗА ВИКОНАННЯ ПЛАНУ

Колектив видавництва і друкарні ХДУ взяв на себе соціалістичні зобов'язання по випуску ювілейних видань до 10 квітня. В наборному, друкарському і палітурному цехах друкарні розгорнулося змагання за виконання взятих зобов'язань. В змагання включились коректори і працівники виробничого відділу видавництва.

Про те, в якому стані знаходиться виконання плану щоденно повідомляє «Молния», випуск якої

здійснюється редколегією стінгазети «Радянський поліграфіст».

В «Молнии», яка вийшла 16 березня, редколегія пише, що бригади друкарів С. І. Пастухова і М. Безрідної виконали свої норми на 125%, а бригада тов. Шатунова відстає.

Редакція «Молнии», закликаючи працівників друкарні рівнятися по передовиках, конкретно вказуючі на вузькі місця виробництва і критикуючи відсталіх, робить велику і корисну справу.

Студенти на практиці

У справі підготовки висококваліфікованих спеціалістів велику роль відіграє виробничу практика студентів.

Студенти економічного факультету проходять виробничу практику на найкрупніших передових промислових підприємствах Харкова — заводах «Серп і молот», турбінному, велосипедному і фабриках — панчішній, взуттєвій, суконній — на 4 курсі, і в обласному статистичному управлінні, обласному управлінні сільського господарства і інших установах — на 5 курсі.

Тут вони знайомляться з практичною діяльністю підприємств, планових та статистичних установ і набувають практичних навиків, необхідних для їх майбутньої роботи.

Зараз студенти-економісти 4-го курсу проходять двохмісячну виробничу практику.

Організовано проходить практика на одному з передових підприємств Харкова — Першій державній панчішній фабриці.

Керівники підприємства — директор фабрики тов. Наймарк, головний інженер тов. Фокіна і начальник планового відділу тов. Габрунір тепло зустріли студентів і створили їм хороші умови для проходження практики. Студенти глибоко вивчають і аналізують виробничу діяльність підприємства.

На фото № 1 ми бачимо тов. Габруніра, начальника планового відділу фабрики, який роз'яснює практикантам тт. Василевській і Гордієнко систему показників техпромфінплану фабрики на 1955 р.

Студенти беруть активну участь у поточній оперативній роботі планового відділу і цехових контор фабрики.

З метою виявлення резервів підвищення продуктивності праці робітників студенти проводять хронометрування робочого часу.

На фото № 2 студентка тов. Орлова і нормувальниця тов. Грицай проводять під наглядом старшого майстра В. С. Кузьменка і ст. викладача ХДУ Б. В. Петрова, хронометрування робочого часу котельниці.

Студенти подають допомогу працівникам виробництва, самостійно проводячи розрахунки по переработці обладнання, даючи щоденний аналіз виконання плану по асортименту продукції, складаючи різноманітні сводки, аналізуючи резерви кращого використання обладнання і сировини.

На фото № 3 студенти тт. Наливайко і Дайміченко працюють над розробкою графіку роботи цеху.

Важливим резервом збільшення випуску продукції при існуючих виробничих потужностях є підвищення продуктивності обладнання.

На фото № 4 група студентів вивчає можливість збільшення добового з'йому продукції з катонних машин.

Велику увагу приділяють на фабриці якості виробу. Студенти повинні навчитися глибоко аналізувати виконання плану по якості продукції.

На фото № 5 студентка тов. Орлова, працівник цеху тов. Грицай і ст. викладач ХДУ тов. Петров разом з браке-

ром з'ясовують причини браку і зниження сортності капронових панчох, що виготовляються на круглопанчішних автоматах.

Практиканти влилися в дружний колектив працівників фабрики. Вони беруть участь у громадському житті колективу читають лекції у комсомольському лекторії, проводять бесіди в бригадах і на дільницях, беруть участь в спортивних міроприємствах фабрики.

На фото № 6 ми бачимо студентку тов. Орлову, яка проводить бесіду про рішення другої сесії Верховної Ради СРСР під час перерви з робітницями конвейера швейно-котельної дільниці.

Чуйне ставлення керівників підприємства до практикантів, неослабна увага до практики з боку деканату, кафедри статистики, партійної і комсомольської організацій економічного факультету, наполеглива праця самих практикантів — дадуть змогу студентам використати час практики з максимальною користю для набуття спеціальності і для подачі допомоги виробництву.

Текст Б. ПЕТРОВА.

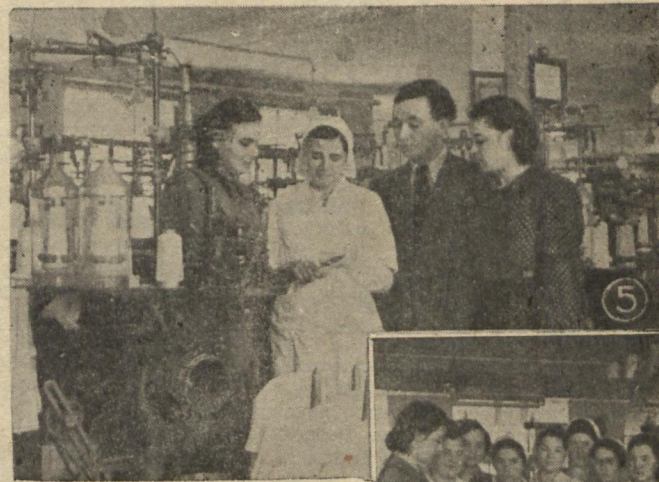

Фото В. КУЛІШОВА.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

Стор. 3. 18 березня 1955 р.

3 історії фізики в Харківському університеті

«Відділення фізичних і математичних наук» відкрито 150 років тому Харківського університету включало дев'ять кафедр. Серед них була кафедра «теоретичної і дослідної фізики». Вона являла собою тоді не лише все фізичне відділення університету, але й була єдиним центром фізики на півдні нашої країни.

Техніко-економічна відсталість, політичний гніт, косність і бюрократизм царської Росії створювали несприятливу обстановку для розвитку фізики. Але незважаючи на це, передові російські вчені наполегливо працювали над розвитком вітчизняної науки і, як писав П. Н. Лебедев, «дали крупні дослідження не завдяки тим умовам, в яких вони працювали в Росії, а всупереч їм».

Вперше наукові дослідження на кафедрі фізики почали проводитися в 1835 році, після приходу до університету проф. В. І. Лапшина. Багато робіт, що проводилися на кафедрі, мали практичне значення.

Велике значення мали також «гальванічні дослідження» В. І. Лапшина, які він проводив у Харківському університеті в 1859 році. За своїми масштабами і деякими науковими результатами дослідження В. І. Лапшина були визначною подією на той час. З ініціативи В. І. Лапшина в Харкові було вперше здійснено електричне освітлення окремих районів міста за допомогою дугових ламп.

Завдяки своїм дослідженням з електрохімії, проф. В. І. Лапшин став одним з піонерів в галузі електролізу і електрофермії.

В другій половині XIX і на початку XX сторіччя в зв'язку з інтенсивним розвитком фізики в нашій країні значно змінилося становище і на кафедрі фізики в Харківському університеті. Кафедра зросла чисельно, при ній було засновано магніто-метеорологічне відділення і метеорологічна станція, збільшилась кількість наукових робіт, зокрема експериментальних. З'явилися перші наукові праці студентів. Співробітники кафедри підтримували тісний зв'язок з науковою громадськістю Росії, виступали на всеросійських і міжнародних з'їздах.

Значну роль в історії кафедри фізики відіграла наукова і організаційна діяльність проф. М. Д. Пільчикова, вихованця Харківського університету.

М. Д. Пільчиков був одним з перших дослідників Курської магнітної аномалії.

М. Д. Пільчиков був також одним з перших дослідників в галузі вивчення спектральної поляризації атмосфери, одержавши в цій галузі цінні наукові результати. Він займався дослідженням рентгенівських променів і був одним із засновників рентгенографії і рентгенології в Росії. Одним з перших М. Д. Пільчиков почав дослідження в галузі радіотехніки, знаходячи підтримку в своїх роботах у О. С. Попова.

Значне піднесення в розвитку фізики в Харківському університеті спостерігається у 1911—1917 роках, коли на кафедрі почали працювати такі видатні вчені, як Д. А. Рожанський і Т. П. Кравець.

Д. А. Рожанський, вихованець Петербурзького університету, в Харківському університеті почав працювати з 1913 року. Розроблена Д. А. Рожанським методика вивчення високочастотного коливного розряду лягла в основу сучасної осцилографічної техніки, а сам Д. А. Рожанський по праву вважається одним з творців сучасного електронного осцилографа.

Очоловши науково-дослідницьку роботу, Д. А. Рожанський створив на кафедрі фізики (1911—1917 рр.) кілька напрямків наукових досліджень: радіофізика, магнітні властивості тіл, фізична оптика. Він був першим організатором наукового фізичного семінару в Харкові (1911 рік). Д. А. Рожанському

належить велика заслуга у створенні першої школи фізиків у Харківському університеті — школи радіофізиків. Його найближчим учнем був А. А. Слуцкіна, пізніше дійсний член АН УРСР.

Діяльність Д. А. Рожанського широко розгорнулася після Великої Жовтневої революції. Своїми визначними науковими працями Д. А. Рожанський вніс цінний вклад у вітчизняну радіофізику і радіотехніку.

Т. П. Кравець, нині лауреат Сталінської премії, член-кореспондент АН СРСР, багаторічна наукова і організаційна діяльність якого розгорнулася після Жовтневої революції, належить до визначної школи російських фізиків П. Н. Лебедева. Його праця «Адсорбція світла в розчинах забарвлених солей», є одним з найвидатніших досліджень з оптики у дореволюційній Росії.

Важкі, несприятливі умови для розвитку науки в царській Росії заважали співробітникам кафедри фізики ширше розгорнути свою наукову діяльність. Лише Велика Жовтнева соціалістична революція, що відкрила нову еру в історії людства, змінила долю науки в нашій країні, створивши небачені можливості для її розвитку. Фізичне відділення Харківського університету за 37 років радянської влади стало великим центром експериментальної і теоретичної фізики в нашій країні.

Вже в перші роки після революції, незважаючи на трудні умови відбудовчого періоду, поступово налагоджувалася наукова робота на кафедрі фізики. В 1921 році була створена науково-дослідницька кафедра фізики на чолі з Д. А. Рожанським. Наукові дослідження проводилися в двох напрямках — з магнетизму і електромагнітних коливань.

Внаслідок досліджень А. А. Слуцкіна і Д. С. Штейнберга були створені магнетрони, що генерували короткі електромагнітні хвилі.

У 1925 році Д. А. Рожанський, разом з Ю. Б. Кобзаревим, студентом університету, пізніше лауреатом Сталінської премії, членом-кореспондентом АН СРСР, організували на кафедрі прийом експериментальних передач з Ленінграда короткохвильового передатчика. Це були одні з перших дослідів по встановленні зв'язку на коротких хвилях в СРСР.

Новий етап в розвитку радянської фізики, як і всієї науки нашої країни, наступив в роки перших п'ятирічок. Поруч із створенням крупних науково-дослідницьких інститутів в різних містах Радянського Союзу проходила реорганізація вищих навчальних закладів, створення нових спеціальностей, кафедр.

В 1930 році в Харкові почав працювати Український Фізико-Технічний інститут, що мало величезний вплив на розвиток фізики в університеті.

В 1931 році єдина раніше кафедра фізики університету розділилася на ряд кафедр: експериментальної фізики, теоретичної фізики, електронних і йонних процесів, магнітних вимірювань (з 1935 року — кафедра фізики твердого тіла) і електромагнітних коливань (нині кафедра технічної фізики).

В 1935—1937 рр. в університеті працював професор Л. Д. Ландау, нині академік, Герой Соціалістичної Праці. Він заклав основу визначної школи фізиків-теоретиків, що існує зараз в університеті на чолі з професором О. І. Ахієзером і членом-кореспондентом АН УРСР І. М. Ліфшицем.

Кафедра теоретичної фізики приділяє багато уваги виховуванню молодих наукових кадрів, лише протягом післявоєнних років тут захищено більше, ніж 10 кандидатських дисертацій.

Зростає колектив фізиків-теоретиків. З року в рік збільшується кількість опублікованих досліджень з теоретичної фізики, розширюється коло досліджуваних питань. Наукова робота фізиків-теоретиків присвячена розробці

актуальних проблем сучасної науки.

Монографія «Деякі питання теорії ядра», написана проф. О. І. Ахієзером та І. Я. Померанчуком, — перша радянська монографія з теорії ядра, була удостоєна в 1951 році премії імені Л. І. Мандельштама. У 1952 році ця премія була присуджена проф. І. М. Ліфшицу за дослідження з теорії твердого тіла. Монографія «Квантова електродинаміка» (1952 рік) проф. О. І. Ахієзера і В. Б. Берестецького є першим систематичним викладом квантової електродинаміки.

З 1937 року в університеті почали працювати професори К. Д. Синельников і А. К. Вальтер, нині дійсні члени АН УРСР, які багато зробили для розвитку фізики, зокрема в Харківському університеті.

З 1942 року К. Д. Синельников очолює кафедру експериментальної фізики. Кафедра приділяє багато уваги виховуванню молодих наукових кадрів. За післявоєнні роки на кафедрі виконано і захищено 9 кандидатських дисертацій, до її роботи залучені провідні наукові співробітники.

За ініціативою і під керівництвом К. Д. Синельникова створено 2 нових наукових напрямки — фізична оптика і фізика низьких температур. Велика група наукових досліджень кафедри присвячена вивченню оптичних властивостей металів і півпровідників. Розроблено точні методи визначення товщин шарів півпровідників і металів, створено інтерференційний монохроматор.

На кафедрі вивчаються фізичні властивості простих рідин, явища зверхпровідності металів і сплавів, гальваномагнітні явища при низьких температурах, явища, що відбуваються на межі газоподібної і конденсованої фаз.

В 1937 році кафедру фізики твердого тіла очолює проф. Б. Я. Пінес. Він створив лабораторію фізики твердого тіла і розгорнув в ній інтенсивну наукову роботу. Багато уваги приділяється на кафедрі підготовці наукових кадрів — протягом післявоєнних років на кафедрі захищено 10 кандидатських дисертацій.

Наукові роботи кафедри присвячені розробці і розвитку методів рентгенографічних і електронографічних досліджень. Одним з істотних наслідків є створення рентгенівської гострофокусної трубки, що успішно застосовується в ряді дослідницьких і заводських лабораторій Радянського Союзу.

На кафедрі вивчаються нерівноважні стани в тонких плівках металів і сплавів.

Робота кафедри присвячена розробці методів аналітичного розрахунку діаграм рівноваги сплавів, вивчається механізм і кінетика спікання металічних порошків. Кафедра виконала багато робіт за замовленням заводів.

Після від'їзду Д. А. Рожанського А. А. Слуцкіна керував (до 1950 року) науковим колективом радіофізиків, виховав багато молодих вчених.

Основним напрямком наукових досліджень кафедри протягом багатьох років є створення і різнобічне вивчення різних типів магнетронних генераторів.

Протягом останніх років на кафедрі розвивається новий напрямок, пов'язаний із застосуванням радіофізичних методів у дослідженнях біологічних середовищ.

На кафедрі загальної фізики і в останні роки на кафедрі фізики твердого тіла проводяться наукові дослідження, присвячені вивченню магнітних властивостей речовини.

Ростуть кадри фізиків на факультеті, поліпшується матеріально-технічне обладнання лабораторій. В найближчі роки фізичне відділення університету, безперечно, досягне нових великих успіхів в науковій роботі.

Н. ПОЛЯКОВА,
асистент кафедри
загальної фізики.

Берегти державне майно

Кілька місяців тому профкомом університету була проведена перевірка гуртожитків, їх санітарного стану, збереження в них державного майна. Перевірка виявила багато порушень прав соціалістичного співжиття і були вжиті заходи до їх ліквідації.

Все це дало позитивні наслідки, але прояви порушення дисципліни, недбалого ставлення до соціалістичного майна ще мають місце в гуртожитках на Шатилівці і по вул. Артема, 49, в учбових корпусах фізико-математичного, біологічного, хімічного факультетів. Нещодавно в одній з кімнат Шатилівського гуртожитку студенти фізмату влаштували п'янку і бійку. Подібні випадки мали місце і раніш. І кожного разу техпрацівникам гуртожитку доводиться після цього підбирати в коридорах поламані стільці, розбиті графини, склоти вікна. Завдяки безвідповідальності старост кімнат в подібних випадках важко знайти винних. Це зв'язано також з тим, що в гуртожитках не ведеться обліку меблі та майна, що знаходиться в кімнатах, не ведеться нумерації його і не встановлена матеріальна відповідальність старост за збереження цього майна.

Те ж саме стосується старост груп в учбових корпусах. Майже на всіх факультетах не практикується чергування студентів, які б слідкували за порядком в аудиторії і збереженням державного майна. Найгірше становище в цьому відношенні в новому

учбовому корпусі фізмату і радіофізичного факультету, де зовсім нова мебля по-жайцкому псується студентами, немало випадків, коли вони б'ють вікна тощо. Але ні профбюро, ні комсомольська організація фізмату не вжили рішучих заходів до ліквідації цього становища.

Громадськість радіофізичного факультету чомусь зовсім зняла з себе відповідальність за поведінку студентів в новому корпусі.

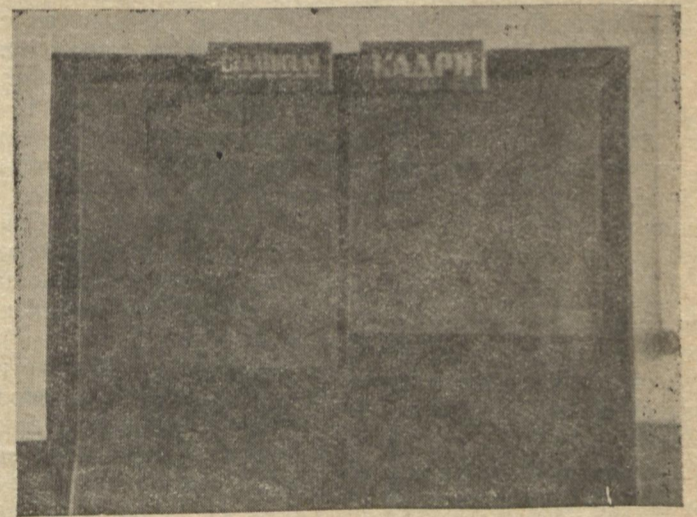
Не слід би й деканатам факультетів відповідальність за порядок і збереження майна покладати лише на студентські організації та господарчу частину університету. Хіба можна вважати нормальним те явище, що декани хімічного, географічного факультетів жодного разу не були в гуртожитках своїх студентів?

Приклад тісного зв'язку деканату з гуртожитком можна знайти на філологічному факультеті, гуртожиток якого на Товкачівці одержав перехідний Червоний прапор. Нещодавно студентом, за порадою представників деканату, які часто відвідують гуртожиток, організував тут конкурс на крашу кімнату, практикується щоденна перевірка санітарного стану кімнат, що дає позитивні наслідки.

Питання боротьби за збереження державного майна повинно наразті привертнути увагу комсомольських і профспілкових бюро факультетів і всього студентського колективу.

З матеріалу рейдової бригади.

Фотообвинувачення

Як читач вже догадався, наш фотокореспондент сфотографував вітрину газети «Сталінські кадри». Це вітрина, яка знаходиться на геологічному факультеті. Вивішувати газету в ній повинно входити в обов'язок політсектора комсомольського бюро геолфаку тов. Бабаєва.

Але справедливості вимагає відзначити, що газету тут можна бачити настільки рідко, що навіть деканат геологічного факультету вирішив використати цю вітрину для своїх потреб і вивісив у ній розклад лекцій. Пробувши у вітрині деякий час, розклад зник ще до появи нашого фотокореспондента. Потім деякий час вітрина залишалася пустою. Але, коли в комсомольському бюро довідалися про те, що фото пустої вітрини повинно з'явитись в «Сталінських кадрах», у вітрині вмить був вивішений останній номер газети. Є всі підстави сподіватися, що цей номер висітиме у вітрині до того часу, доки наш фотокореспондент знову не прийде на геологічний факультет.

Редактор Г. ПОПОВ.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
Стор. 4. 18 березня 1955 р.